

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

**AKADEMİK
YAZIM
KURALLARI
KİTAPÇIĞI**

**ELEŞTİREL – YARATICI DÜŞÜNME ve
DAVRANIŞ ARAŞTIRMALARI LABORATUVARI**

<http://www.elyadal.org>

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

AKADEMİK YAZIM KURALLARI KİTAPÇIĞI

3. Baskıyı Yayına Hazırlayanlar

Okan Cem Çırakoğlu
Zuhal Yeniçeri
Doğan Kökdemir
Kürşad Demirutku
Bahar Muratoğlu
Güler Işın
Pelin Sayın

Başkent Üniversitesi Psikoloji Bölümü
<http://psk.baskent.edu.tr>

Eleştirel - Yaratıcı Düşünme ve
Davranış Araştırmaları Laboratuvarı
<http://www.elyadal.org>

Ankara
Aralık 2011

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ
ELYADAL DİZİSİ
NO: 4

Genişletilmiş 3. Baskı (2000 adet)
Ankara
Aralık 2011

Kapak Tasarımı: Mete Yaman (myaman@baskent.edu.tr)
Sayfa Düzeni: Zuhal Yeniçeri (zuyen@baskent.edu.tr)

Başkent Üniversitesi
Psikoloji Bölümü
<http://psk.baskent.edu.tr>

Eleştirel - Yaratıcı Düşünme ve
Davranış Araştırmaları Laboratuvarı
<http://www.elyadal.org>

Eskişehir Yolu 20. km Bağlıca, 06810 Ankara
Tel: 0312 246 66 66 / 1644, 1645, 1646
e-posta: info@elyadal.org

İçindekiler

İçindekiler	i
Üçüncü Baskıya Önsöz	iii
İkinci Baskıya Önsöz	v
Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı	1
Araştırma Süreci	1
Yazın (Literature) Taraması ve Araştırma Probleminin Belirlenmesi	1
Elde Edilen Kaynakların Okunması ve Özetlenmesi	3
Araştırma ve Analiz Yöntemlerinin Belirlenmesi	3
Veri Toplanması ve Analizi	3
Bulguların Yorumlanması	4
Araştırma Sürecinin ve Bulguların Rapor Edilmesi	4
Araştırma Raporu Hazırlama	5
Bir Raporun Anatomisi	5
Kapak Sayfası	5
Öz (Abstract)	5
Giriş (Introduction)	6
Yöntem (Method)	7
Katılımcılar/Denekler (Participants/Subjects)	7
Kullanılan Araçlar (Apparatus/Materials)	8
İşlem (Procedure)	8
Bulgular (Results)	8
Tartışma (Discussion)	8
Kaynakça (References)	9
Ekler, Tablolar ve Şekiller (Appendix)	9
Araştırma Raporu Biçimi	10
Raporun Fiziksel Yapısı	10
Kağıt	10
Program	10

Yazı Tipi	10
Kenar Boşlukları	11
Sayfa Sırası ve Numaralandırma	11
Üstbilgi	11
Başlık Sırası ve Biçimi	11
Akademik Aşırımacılık (Plagiarism) ve Doğru Kaynak Gösterim Şekilleri	20
Aşırımacılık Örnekleri	21
Metin İçinde Kaynak Gösterme	22
Örnekler	23
Metin İçinde Alıntı Yapma (Quotation)	25
Kaynak Gösterme	25
Metin İçinde Aktarma	26
Kaynakçada Kullanılan Kaynak Belirtme Biçimleri	26
Kaynakçada Kaynak Belirtme Örnekleri	27
Kitaplar	28
Sürelî Yayınlar	30
İnternet Kaynakları	32
Resmî Yayınlar	34
Tezler	35
Ansiklopedi	35
Gazete Makaleleri Ve Haberleri	36
Görsel Ve İşitsel Medya	36
Broşür	38
Kaynakça Yazımı ile İlgili Önemli Hatırlatmalar	39
Ekler	40
Tablolar ve Şekiller	40
EK 1 - Kütüphane Taramaları	42
Kaynakça	44

Üçüncü Baskıya Önsöz

Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı'nın üçüncü baskısını sizlere ulaştırmanın mutluluğunu yaşıyoruz. İnsan zihnindeki bir merakın araştırma sürecine dönüşmesi ve ardından yazılarak paylaşılması bilimsel üretimin belki de en bilindik biçimidir. Akademik kural-lara uygun rapor yazımı da bu sürecin önemli ve özen gösterilmesi gereken bir parçasıdır. Bu sayede bilimsel bilginin kendine yaraşır bir açıklık ve netlikte paylaşılması, bilim çevrelerinde ortak bir dil geliştirilmesi mümkün olur. Ayrıca, hem yazar hem de okuyucu belirli bir disiplin içinde bilgiyi sunma ve bilgiye erişme olanağı bu-lur. Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı ülkemizde bilimsel rapor-lama ve yazım konusundaki ihtiyaca yanıt verebilmek için APA (American Psychological Association) yazım kuralları temel alınarak hazırlandı. Yayınlandığı ilk günden beri ücretsiz olarak kullanı-ma sunulan Kitapçık, kısa zamanda çok sayıda enstitü ve bağımsız araştırmacı tarafından kullanıldı. Bu tablo, Kitapçığı hazırlayan biz ELYADAL üyeleri için gerçekten sevindiricidir.

Kitapçığın ikinci baskısından bu yana geçen zaman, içerikte gün-cellemeler ve değişiklikler yapmamızı gerektirdi. Bu nedenle sık kullanılan bazı kaynak gösterme biçimlerini Kitapçığa ekleyerek içeriği zenginleştirdik. Ayrıca Kitapçığın görsel olarak daha kulla-nışlı hale gelmesi için bazı değişiklikler yaptık. Ortaya çıkan bu ürünün bilime gönül vermiş insanlara faydalı olmasını diliyoruz. ELYADAL üyeleri olarak geçmişte ve bugünde çalışmalarımızdan desteğini esirgemeyen arkadaşlarımıza ve Başkent Üniversitesi yö-netimine teşekkür ederiz.

Okan Cem Çırakoğlu
Kasım 2011, Ankara

İkinci Baskıya Önsöz

Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı'nın ilk baskısını Kürşad Demirutku ile 2000 yılında hazırlamıştık. O tarihten bu yana hem kitapçığın basılı halini, hem de internet baskısını öğrencilerimizle ve ilgilenen akademisyenlerle ücretsiz olarak paylaştık. Gelen öneri, eleştiri ve geribildirimler doğrultusunda, Okan Cem Çırakoğlu başkanlığındaki Güler Işın, Bahar Muratoğlu ve Pelin Sayın'dan oluşan bir ekip bu kitapçığı yeniden ele aldı ve oldukça titiz bir çalışma ile geliştirdi. Elinizde tuttuğunuz ya da internet aracılığı ile temin ettiğiniz bu kitapçık asıl olarak onların ürünüdür.

ELYADAL'ın gönüllü bir çalışanı olan Mete Yaman kapak tasarımını gerçekleştirdi ve Zuhâl Yeniçeri de kelime kelime son düzeltmeleri yaptı. Laboratuvar'ın diğer üyeleri de desteklerini her zaman hissettirdiler.

Bu tür çalışmalar kurumsal destekler olmadıkça yürütülemezler. Başkent Üniversitesi yönetimi de bütün diğer çalışmalarımıza gösterdiği desteği, bu çalışma konusunda da bizden esirgemedi.

Laboratuvar adına bu çalışmanın gerçekleşmesine destek olan herkese çok teşekkür ederim. Umarım faydalanabileceğiniz bir ürün ortaya çıkmıştır.

Doğan Kökdemir
Ekim 2004, Ankara

Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı

Bu kitapçık, öncelikle dersler için geliştirdikleri projeleri ya da hazırladıkları ödevleri yazılı olarak sunarken uymaları gereken kurallar (standartlar) hakkında öğrencileri bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Burada yer alan yazım kurallarıyla ilgili bilgiler profesyonel araştırmacıların da kullanabilecekleri bir şekilde düzenlenmiştir. Özellikle kullanılan kaynakların yazılması konusunda sürekli akılda tutulması gereken bilgileri kısa bir biçimde sunarak etkili bir başvuru kaynağı yaratılmaya çalışılmıştır. Yazım kurallarının detaylarına geçmeden önce, bir raporun sunumuna kadar geçen süreci kısa başlıklar halinde özetlemekte yarar vardır. Farklı bilim dallarının araştırma sürecine yaklaşımı değişebilir. Örneğin, bazı bilim dallarında niceliksel (quantitative; Burns, 2000) yöntemler ağırlıklı olarak kullanılırken, diğer alanlarda niteliksel (qualitative; Berg, 1998) yöntemler tercih edilmektedir. Bağlantılı olarak, tümdengelim ve tümevarım yaklaşımları da farklı araştırmacıların kavrayış çabalarını yönlendirebilir.

Araştırma Süreci

Herhangi bir bilimsel disiplinde araştırma yapmanın temel amacı, o bilimsel alanın temel konusu üzerinde bilgi sahibi olmak ve temel kavrayışlara ulaşmaktır. Örneğin bir astronomi uzmanı için temel konu evren ve evrenin yıldızlar, gökadalara ve benzeri bileşenleriyken, bir sosyolog için bu, toplum, bir psikolog için insan davranışı ve zihinsel süreçleri olacaktır. Sonuçta, bütün bilimsel faaliyetlerin amacı varoluş içindeki işleyişler hakkında bilgi sahibi olmaktır. Şekil 1’de bir araştırma süreci modeli sunulmuştur.

Yazın (Literature) Taraması ve Araştırma Probleminin Belirlenmesi

Akademik anlamda yeni bir üretim ortaya konmadan önce ilk adım, araştırmacının belirlediği konu başlığı hakkında başka araştırmacıların neler yaptığını gözden geçirmesidir. Bu aşama üç nedenden dolayı önemli bir aşamadır:

- Çalışmak istediğiniz konu hakkında geniş bir bilgi tabanı oluşturmanıza yardımcı olur.

Şekil 1. Bilimsel araştırma süreci (Bailey, 1987)

- Özel olarak yapmayı düşündüğünüz çalışmanın daha önce-
den yapıp yapılmadığını öğrenerek, gerekirse konunuzda deği-
şiklikler yaparak özgün bir katkıda bulunmanızı sağlar.
- Raporunuzu hazırlarken zengin bir giriş bölümü yazmanıza
yardımcı olur.

Yazın taramasını çeşitli uluslararası bilimsel indekslerde yapabileceğiniz gibi, internet arama motorlarıyla da geniş ve güncel bilgilere ulaşmanız mümkündür (Bkz. EK-1). Her çalışmanın açık ve net bir şekilde belirlenmiş bir araştırma problemi/sorusu olmalıdır. Bu araştırma sorusu, çeşitli yöntemlerle sınanabilir denenceler (hipotezler) şeklinde ifade edilmelidir. Örneğin; “Ders çalışılan ortamın

ders başarısına etkisi" ni (araştırma problemi) merak eden bir araştırmacı, "Tek başına bir odası olan öğrenciler, kardeşleriyle aynı odada yaşayanlara göre daha başarılı olacaktır" (denence) gibi özel bir beklentiyi sınayabilir.

Eldedilen Kaynakların Okunması ve Özetlenmesi

Yeterli görülen miktarda kaynağa ulaştıktan sonra ikinci aşama bu kaynakların okunması ve özetlenmesidir. Okunan kaynakları özetlemek, okunanların akılda kalıcılığını ve önemli detayları da atlamamayı sağlayacaktır. Ayrıca rapor yazım aşamasında farklı kaynaklardaki bilgileri birbirleriyle ilişkilendirmek gerektiğinde, makale, kitap gibi özgün kaynaklara tekrar dönmeye gerek kalmadan gerekli bilgiye hızlıca ulaşmaya da yardımcı olacaktır.

Araştırma ve Analiz Yöntemlerinin Belirlenmesi

Araştırmanın denencelerinin oluşturulmasından sonra, araştırmacı, denencelerini nasıl sınaması gerektiğine karar vermelidir. Araştırma sorusuna bağlı olarak gözlem, ilişkisellik (association) çalışmaları, arşiv araştırması, ya da deneysel çalışma gibi çeşitli yöntemler araştırmacı tarafından seçilebilir (Levin ve Fox, 2000).

Araştırmacının ikinci olarak vermesi gereken karar, toplayacağı verileri ne tür istatistiksel yöntemlerle analiz edeceğidir. Bir araştırmacı, kategorik (nominal), sırasal (ordinal), aralık (interval) ve oran (ratio) ölçekler olmak üzere dört farklı ölçekte veri toplayabilir. Her veri türü için uygun analizin belirlenmesi de gerekmektedir. Kategorik değişkenlere parametrik olmayan analiz yöntemleri uygulanırken, sürekli değişkenlere parametrik analizler uygulanır.

Veri Toplanması ve Analizi

Araştırma yönteminin ve analiz yöntemlerinin belirlenmesinden sonra, araştırmacı veri toplamaya başlayabilir. İnsanların denek/katılımcı olarak yer alacağı araştırmalarda, veri toplama aşamasında dikkat edilmesi önemli olan iki önemli etik unsur vardır. Birincisi, araştırmacı araştırmaya katılan bireylerin onayını almalı ve katılım gönüllülüğü temelinde olmalıdır. Bunun için gerekirse katılımcılara karşılıklı sorumluluklar üzerinde mutabık olmak için yazılı bir form verilerek imzalatılabilir (informed consent form). Ayrıca

veri toplandıktan sonra katılımcılara araştırmanın amacını ve beklentileri içeren yazılı veya sözlü bir açıklama da yapılmalıdır (debriefing). İkinci olarak, araştırma sırasında katılımcıların psikolojik veya duyu durumlarını etkileyecek birtakım manipölasyonlar yapılması söz konusu ise, araştırma sonunda katılımcılar araştırma öncesindeki psikolojik veya duyu durumlarına döndürülmelidir.

Bu aşamayı, örneklemeden toplanan verilerin analizi takip eder. Günümüzde, çok çeşitli istatistiksel analiz paket programları geniş olanaklar sunmaktadır. Bunlar arasında sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan Statistical Package for Social Sciences (SPSS) paket programı örnek verilebilir.

Bulguların Yorumlanması

Araştırmacı, analizlerini tamamladıktan sonra iki sonuçla karşılaşabilir. Birincisi denencelerinin doğrulanması (yanlışlanamaması), ikincisi ise yanlışlanması olabilir. Her iki durumda da bulguların mevcut yazınla ne tür bir örüntüye ve/veya uygunluğa (ya da çatışmaya) sahip olduğu ve bunun nedenlerinin ne olabileceği hakkında yeni fikirler üretilmeli ve bunlar da rapora dahil edilmelidir. Bundan sonra aynı konuda çalışma yapacak araştırmacıları bilgilendirmek amacıyla, söz konusu çalışmanın özellikle yöntem kısmındaki eksiklikler de bu bölümde yazılır.

Araştırma Sürecinin ve Bulguların Rapor Edilmesi

Son olarak araştırmacı, bulgularını bilimsel toplum ile paylaşımına açmalıdır. Bunun için de yukarıda özetlenen araştırma sürecinin tüm aşamalarını bilimsel bir rapor haline getirerek araştırmacının konusuyla/alanıyla ilgili olan bilimsel bir dergiye yollaması gerekir. Bu kitapçığın bundan sonraki bölümlerinde, bu raporu hazırlama sürecinin teknik ayrıntılarına girilecektir.

Araştırma Raporu Hazırlama

Temel tanımıyla araştırma raporu, bilimsel bilginin paylaşımı için kullanılan bir tür yazılı iletişim biçimidir. Tüm iletişim biçimlerinde olduğu üzere raporun belli bir kitleye bir mesaj iletmesi gerekmektedir. Bu mesajın iletilmesinde kullanılacak biçim ve verilecek bilgilerin sunuluşu, mesajın anlaşılır biçimde hedef kitleye ulaşmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla bu bölümde amaçlanan, bilimsel raporların yazılmasında izlenecek etik ve teknik yöntemler hakkında okuyucuya bilgi sunmaktır. Araştırma raporlarının yazılı sunumu dergiden dergiye farklılık gösterebilir; bu nedenle kitapçıkta yaygın olarak kullanılan APA (American Psychological Association, 2001) rapor yazma şekli referans olarak alınmış ve özellikle internet üzerindeki bilgilerin nasıl yazılacağı gibi yeni sorunlar için de öneriler getirilmiştir. Herhangi bir rapor hazırlama kriterine alıştıktan sonra bunun üzerinde, çalışmanızı göndereceğiniz derginin ya da raporu sunacağınız dersin farklı isteklerini rahatlıkla uygulayabilirsiniz. Bu konuda APA'nın bize sağladığı kazanç, oldukça ayrıntılı bir biçimde hazırlanmış olmasıdır.

Bir Raporun Anatomisi

Kapak Sayfası: Kapak sayfası makalenin başlığının, yazar(lar)ın ve bağlı bulunulan kurumun adının yer aldığı sayfadır. Bunlara ek olarak kapak sayfasında makalenin/raporun kısa bir başlığı da bulunur. Kısa başlık en çok 50 karakterden oluşmalıdır. Örneğin; "Öz-Yeterlilik ve İşteki Performans: Meta-analitik Bir Çalışma" şeklinde bir başlığı olan bir rapor için "Öz-yeterlilik ve Performans" gibi bir kısa başlık kullanılabilir.

Öz (Abstract): Öz, bir makalenin oldukça kısa olan bilgilendirici bir özetidir. Öz hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken olgu, okuyucunun özü okuyarak makalenin/raporun içeriği ve bulguları hakkında genel bir fikre sahip olabilmesini sağlamaktır.

İyi bir öz nasıl olmalıdır? Öncelikle; öz, raporun amacını ve içeriğini doğru ve yeterli bir şekilde iletmelidir. İkinci olarak, cümleler (özellikle ilk cümle) gerekli, doğru ve yeterli bilgiyi verecek kadar

özet olmalıdır. Cümleler, birinci tekil ve çoğul kişi kullanılmadan, edilgen çatıda ve geçmiş zaman kipinde kurulmalıdır. Öz, boşluklar dahil 960 karakteri (yaklaşık 120 kelime) geçmemelidir. Özde; araştırmanın konusu, deneklerin/katılımcıların/örneklemin özellikleri, denenceler, veri toplama araçları ve bulgular kısaca belirtilmelidir. Öz, kapak sayfasından sonra, ayrı bir sayfa olarak ve blok hizalama ile yazılmalıdır. Son olarak, anahtar kelimeler özün sonuna eklenmelidir.

Türkçe yazılan bir makalenin İngilizce özeti de çoğu zaman dergiler tarafından istenir. Bu özet yukarıda belirtilenlerden farklı olarak daha ayrıntılı olmalı ve raporun giriş, yöntem, sonuç ve tartışma kısmındaki bilgiler özetlenmelidir. Yazdığınız makaleye bağlı olarak 3000-3500 karakterlik bir İngilizce özet (summary) yeterli olacaktır. İngilizce anahtar kelimeler özün (abstract) sonuna eklenmelidir.

Giriş (Introduction): Giriş bölümü; araştırma probleminin sunulduğu, bu problemle ilgili önceki çalışmaların özetlendiği ve yapılan araştırmanın hangi amaçla yapıldığının belirtildiği bölümdür. Giriş bölümü yazılmadan önce, şu noktalar göz önünde bulundurulmalıdır:

- Bu çalışmanın önemi nedir?
- Denenceler ve deneysel tasarım, araştırma problemini çözümleneye nasıl yardımcı olmaktadır?
- Bu çalışmanın mevcut yazına katkısı ve kuramsal doğurguları (implications) nedir?
- Sınanan denenceler hangi mantığa dayanılarak türetilmiştir?

İyi bir giriş bölümü bu soruları yanıtlayabilecek nitelikte olmalıdır. Bu soruları yanıtlamaya çalışırken, yazar iyi bir yazın taraması da sunmalı ve okuyucuyu adım adım bu soruların yanıtına getirmelidir. Yazın taramasında dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- Okuyucunun tarama yapılan ve özetlenen yazın hakkında bilgili olduğu varsayılarak, çok geniş ve konuyla ilgili her türlü ayrıntıyı anlatan bir tarama yapılmamalıdır (ödevler bu kuralın dışındadır).
- Önceki araştırmaların bulguları ve doğurguları ile diğer araştırmacıların özgün fikirleri sunulurken mutlaka kaynak gösterilmelidir.

rilmelidir. Bir araştırmacıdan/kaynaktan alıntı yapıldığında bunu kendi fikrinizmiş gibi sunmanız bilimle bağdaşmayan ciddi bir etik ihlalidir (plagiarism = aşırmacılık). Üniversitelerde öğrencilerin aşırmacılık girişimleri bir disiplin suçu sayılmakta ve buna karşı okuldan uzaklaştırmaya kadar giden yaptırımlar uygulanmaktadır. (Aşırmacılıkla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. s. 18).

- Bulguların tartişmalı olduğu bir alanda, taraflardan birini kendi fikrinize yakın olduğu için tutmak veya diğerine karşı savunmak doğru değildir. Her iki görüşe de, sizin görüşünüz ne olursa olsun, eşit uzaklıkta olmak ve orta yolu korumak gereklidir.
- Yazın taramasıyla ilgili olarak verilen bilgilerin, kronolojik bir veri karmaşasından çok kuramsal bir yapıda olmasına dikkat edilmelidir. Gerçekten sizin çalışmanızla ilgili olan araştırmalardan bahsedin, fazla sayıda referansın olması onun iyi bir yazın taraması olduğunu göstermez.

Son olarak giriş bölümünde araştırma problemi ve yazın sunulduktan sonra araştırmanın amacı ve denenceler verilmelidir. Bu bölümün içeriği açık olduğundan başına ayrıca "Giriş" olarak bir başlık atmaya gerek yoktur.

Yöntem (Method): Bu bölümde araştırmanın hangi yöntemle yapıldığı, verinin nasıl toplandığı, katılımcıların/deneklerin örneklem özellikleri gibi konularda bilgiler verilir. Yöntem bölümü şu alt başlıklardan oluşur:

Katılımcılar/Denekler (Participants/Subjects): Araştırmaya katılanların özelliklerinin doğru biçimde verilmesi, bilimsel çalışmalarda çok önemlidir. Bunun nedeni, araştırma bulgularının genellenebilirliği hakkında okuyucuya bir fikir vermektir. Ayrıca, araştırmanın tekrarlanması durumunda diğer araştırmacılar, benzer sonuçları hangi özelliklere sahip katılımcılara ulaşırlarsa elde edebileceklerini bileceklerdir. Bu bölümde;

- Deneklerin nasıl seçildiği (seçkisiz-rastlantısal [random])
- Deneklerin farklı gruplara nasıl atandığı (seçkisiz-rastlantısal [random])
- Deneklerin katılım esasları (gönüllü, ödeme, habersiz)
- Deneklerin demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, vb.) hakkında bilgi verilmelidir.

Kullanılan Araçlar (Apparatus/Materials): Bu bölümde ölçüm için kullanılan laboratuvar aygıtları, kullanılan testler, ölçekler, anketler tanıtılmalıdır. Kalem-kağıt testleri, anketler ve ölçekler için psikometrik bilgiler de (güvenirlilik ve geçerlik) bu bölümde sunulmalıdır.

İşlem (Procedure): İşlem bölümü, araştırmanın veri toplama aşamasının özetlendiği bölümdür. Bu bölümde deneklere verilen yönergeler, farklı deneysel grupların nasıl oluşturulduğu, özel deneysel manipülasyonlar ve deneysel desen özetlenir. Ayrıca deneysel veya istatistiksel kontrol yöntemlerinden de burada söz edilebilir. İşlem bölümünde okuyucuya neyi nasıl yaptığınızı yeteri kadar ayrıntılı bir şekilde anlatmanız gerekmektedir.

Bulgular (Results): Bu bölümde, toplanan veri ve bu verinin istatistiksel analiz sonuçları sunulur. Araştırmanın temel bulguları kısaca özetlenir. Denencelerin istatistiksel olarak nasıl sınıandığı ve bu sınamanın sonuçları iletilir. Denenceleri yanlışlayan ve/veya destekleyen tüm bulgular rapor edilmelidir. Gerekli görülen istatistikler tablo veya grafik olarak da sunulmalıdır. İstatistiksel analizlerde; I. Tip hata yapma olasılığı (α) ile birlikte II. Tip hata yapma olasılığı (β) ve/veya istatistiksel güç de (power, $1-\beta$) rapor edilmelidir. Buna ek olarak etkinin büyüklüğü de (effect size) kullanılan istatistiksel yöntemin türüne göre mutlaka rapor edilmelidir. Bütün bunlara ek olarak, eğer mümkünse araştırmacıların değişkenleriyle ilgili bulgularda güven aralıklarını (confidence intervals) sunmaları tercih edilmektedir.

Tartışma (Discussion): Bulguların sunulmasından sonra bunların yorumlanması ve sonuçlarının vurgulanması tartışma bölümünde yapılır. Tartışma bölümüne denencelerin ne şekilde desteklendiği veya yanlışlandığı bilgisiyle girilmelidir. Sizin araştırmanızın bulguları ile benzer araştırmaları yapanların bulguları arasındaki benzerlikler veya karşıtlıklar belirtilmelidir. Araştırmanızın eksik yönleri de, güçlü yönleri ve yazına katkısı ile birlikte sunulmalıdır. Bulgularınızdan yola çıkılarak ne tür kuramsal ve uygulamaya yönelik doğurguların olabileceği ve benzer araştırmaların iyileştirilerek nasıl daha iyi yapılabileceği tartışılmalıdır. Genel olarak tartışmada şu sorulara yanıt verilmelidir:

- Benim bu bulgu sayesinde bilime ne tür bir katkı oldu?
- Yaptığım çalışma, araştırma problemini çözümlememe ne şekilde yardımcı oldu?
- Çalışmamdan ne tür pratik ve kuramsal doğurgular çıkıyor?

Kaynakça (References): Kaynakça, metinde kaynak gösterilen makale, kitap ve diğer yayın türlerinin yazar adlarına göre alfabetik sırada verildiği bölümdür. Bir kaynak; yazar(lar)ın ad(lar)ı, yayın tarihi, yayının başlığı, yayın yeri ve yayımcı kurum bilgilerinden oluşur. Kaynakça sayfası da raporun diğer bölümleri gibi iki satır aralıklı yazılır. Her kaynak ilk satır soldan başlayarak yazılır. Kaynakçada belirtilen kaynağın yazımı ikinci satıra taşıyorsa, ikinci satır bir paragraf içeriden başlatılır. Bu işlem tüm kaynaklar için ayrı ayrı yapılır. Kaynakça sayfası örneği “Örnek Rapor” bölümünde verilmiştir.

Örnek:

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. L. Berkowitz (Ed.), *In Advances in experimental social psychology, Vol. 2*, (pp. 267-299). NY: Academic Press.

Ekler, Tablolar ve Şekiller (Appendix): Kaynakçadan sonra; ekler, tablolar ve şekiller sunulur. Her bir ek, tablo ve/veya şekil ayrı sayfadan başlar.

Araştırma Raporu Biçimi

Bir araştırma raporunun içeriğinin zenginliği kadar sunuluş biçimi de önemlidir. Tüm bilimsel topluluk okuyucularına yönelik rapor biçimi için de ortak bir tarz vardır. Bu kitapçıkta, kabul gören sunuş biçimlerinden Amerikan Psikologlar Derneği'nin (American Psychological Association – APA, 2001) yazım kurallarından yararlanılmıştır. APA'nın genel çerçeveyi belirlemek üzere seçilmesinin nedenleri (1) APA'ya ait yazım kurallarının oldukça ayrıntılı olması ve (2) özellikle sosyal bilimlerde yaygın bir kullanımı olmasıdır. Ancak, farklı alanların ve dergilerin kendine özgü yazım kuralları vardır; örneğin, APA'da tarih parantez içine alınırken *Academy of Management Journal*'da yıl bilgisi parantez içine alınmaz. Burada önemli olan, profesyonel yayınlarda yazının gönderildiği derginin yazım kurallarına tam olarak uyulmasıdır. Bu kitapçıkta, bütün farklı uygulamalara ait örnekler karışıklığa yol açmamak için belirtilmemiştir; bu yüzden bu kitapçık, genel bir yazım kılavuzu olarak algılanmalı, ayrıntılar için söz konusu dergilerin ya da organizasyonların kuralları kontrol edilmelidir.

Raporun Fiziksel Yapısı

Kağıt: Rapor; beyaz, 80 gr., A4 kağıda yazılmalıdır.

Program: Günümüzde araştırma raporları çoğunlukla çevrimiçi (online) gönderilmektedir. Bunun için aksi belirtilmedikçe *Microsoft Word™* programında yazılmış ve .doc uzantılı dosyaları kullanabilirsiniz.)

Yazı Tipi: Tüm rapor Times New Roman yazı tipi ile 12 punto; Arial, Verdana veya Courier yazı tipleri ile 10 punto olarak yazılmalıdır. Raporun baskısı temiz ve okunabilir olmalıdır. Gerektiğinde sözcükler italik veya koyu yazılmalıdır. Satırlar arasında çift aralık bırakılmalıdır.

Metin içinde ne zaman italik biçimde yazmak gerekir?

- Çeşitli istatistikler; örneğin, varyans analizi değerleri (F , t , z), korelasyonlar (R , r) ve diğer istatistiksel göstergeler rapor edilirken.

- Metin içinde adı anılan kaynaklar verildiğinde.

Örnek:

"McClelland (1961) *Achieving Society* adlı kitabında..."

"*Türk Psikoloji Dergisi*, psikoloji alanında, uluslararası indekslerde kayıtlı Türkçe tek hakemli ve bilimsel süreli yayındır."

Kenar Boşlukları: Sayfa kenarlarından, üstten ve alttan 2.54 cm (1 inch) boşluk bırakılmalıdır. Metin sola hizalı yazılmalı, kelimeler satır sonlarında bölünmemeli, bölünüyorsa kelime bir aşağı satıra alınıp, cümleye devam edilmelidir. Bu kurallar çerçevesinde bir sayfaya yaklaşık 27 satırdan oluşacaktır.

Sayfa Sırası ve Numaralandırma: Rapordaki tüm sayfalar (kapak sayfası da dahil olmak üzere) numaralandırılmalıdır. Aşağıdaki sıralamadan yararlanılabilir:

Kapak Sayfası	#1
Öz	#2
İngilizce Özet	#3-4
Metin	#5-...
Kaynakça	yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam
Ekler	yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam
Tablolar	yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam
Şekiller	yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam

Üstbilgi: Her sayfanın başına sağa hizalı üstbilgi verilmelidir. Üstbilgi, en sağda sayfa numarasından ve onun solunda makalenin kısa başlığının küçük harflerle yazılmış halinden oluşan bir bilgidir. Üstbilgi başka bir bilgi içermemelidir (tarih, saat, yazarın adı, vb.).

Başlık Sırası ve Biçimi

1. düzey başlık Ortaya hizalı
2. düzey başlık İtalik
3. düzey başlık Bir paragraf içeriden, italik
4. düzey başlık İtalik, nokta, metin takip eder

Örnek:

Kuruma Bağlılıkta Liderin Rolü	
	...
	Yöntem (1. düzey)
Katılımcılar (2. düzey)	
Kullanılan Ölçekler (2. düzey)	
Kurumsal Bağlılık Ölçeği (3. düzey)	
Liderlik Ölçekleri (3. düzey)	
Liderlik Anketi.	
Yönetici Değerlendirme Formu.	
İşlem	
	Bulgular
	...
	Tartışma
	...
	Kaynakça
	...
	...

Bir sonraki sayfada APA yazım kuralları temel alınarak hazırlanmış bir rapor örneği bulunmaktadır. Bu raporda, sayfa düzeni, başlıkların yeri ve biçimi, metin içinde ve metin sonunda kaynakların gösterilmesi, alıntılar gibi önemli APA uygulamalarına yer verilmiştir. Bu nedenle araştırma raporlarının ya da ödevlerin hazırlanması aşamasında şablon olarak düşünülebilir ve kullanılabilir. Örnek rapor pratik sınırlamalar nedeniyle yazım kurallarının en temel noktalarını kapsamaktadır. Örnek raporu çevreleyen ince çizgi çerçeve, sayfa sınırlarını belirtmek için kullanılmıştır. Sizin hazırlayacağınız raporda böyle bir çerçeve bulunmamalıdır.

Motivasyon ve Kùltür 1

Kısa Başlık: MOTİVASYON VE KÜLTÜR.

Kùltürün Motivasyon Üzerindeki Etkileri

Kürşad Demirutku

Başkent Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakùltesi

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, 91190000

Öz

Bu yazıda motivasyon kavramının tanıtılması, kuramsal yaklaşımların özetlenmesi ve bu kuramların kültürel etkiler bağlamında ele alınması amaçlanmıştır. Buradan hareketle, yazıda, öncelikle ihtiyaç kuramları ve bilişsel kuramlar özetlenmiştir. Arkasından, kültürel farklılaşmalar hakkında genel bir inceleme yapılmıştır. Son olarak, kültürel özelliklerin, motivasyon üzerindeki etkileri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Kùltür, İhtiyaç Kuramları.

Motivasyon ve Kùltür 3

Kùltürün Motivasyon Üzerindeki Etkileri

Tüm organizmalar, insan da dahil olmak üzere, çoğunlukla iki önemli ortak özelliğe sahiptir. Birincisi, davranış veya hareket üretebilmek için enerjiye gereksinim duyarlar. İkincisi, birarada yaşarlar. Birinci özellik, psikolojik süreçler söz konusu olduğunda motivasyonun, diğer özellik ise, üst düzey organizmalarda bir arada yaşamaya bağlı gelişen davranış örüntülerinin, yani kùltürün, araştırılmasıyla kavranabilir. Bu yazıda her iki kavram da hem tek tek, hem de birbirleriyle ilişkileri çerçevesinde ele alınacaktır.

Motivasyon: Tanım ve Kuramlar

Motivasyon Nedir?

Hakkında sayısız araştırmanın yapıldığı motivasyon kavramı, bireyin bir davranışı başlatmasını, sürdürmesini ve hedefine varmasını sağlayan; farklı davranışlar arasında seçim yapmasını etkileyen zihinsel ve çevresel süreçler bütünü olarak tanımlanabilir (Heckhausen, 1967; Kanfer, 1990; Steers ve Porter, 1987). Kuramsal açıdan denebilir ki, motivasyon davranışın ortaya çıkmasına neden olan psikolojik bir durumdur.

Motivasyon Kuramları

Motivasyon fenomenlerini kavramak için pek çok kuram ileri sürülmüştür. Bu bölümde bu kuramlar özetlenecektir.

İhtiyaç Kuramları. İhtiyaç kuramına göre insanlar, bazı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla davranış sergilerler. Maslow'a (1975) göre fizyoloji, korunma, aidiyet, saygı/özgüven ve kendini gerçekleştirme ile ilgili güdülerimiz vardır ve bunlar hiyerarşik olarak yapılanmıştır. Bir başka deyişle, alt düzey bir ihtiyaç giderilmeden, üst düzey ihtiyaçlar giderilmez. İhtiyaçlar, doğrudan gözlenemez; ancak davranışlardan çıkarılır ve fizyolojik olanlar dışındakiler, doğumdan sonra sosyalleşme süreci içinde edinilir (Murray, 1955).

Bilişsel Kuramlar. Bu kuramlar, insanların zihinsel/düşünsel süreçlerini ön plana çıkarırlar. Buna göre, davranışın ortaya çıkması bir dizi akıl yürütme sürecinin sonucudur. Örneğin Adams'a (1965) göre insanlar, kendilerini başkalarıyla karşılaştırır ve bu şekilde motive olurlar. Eğer bir insan kendi çabasının karşılığında elde ettiğini, bir başkasınınla karşılaştığında daha olumlu bir getirisi olduğunu düşünürse performansı artar, aksi takdirde performansı düşer.

Kültürel Etkiler ve Motivasyon

Kültür, "bir toplumun üyeleri tarafından paylaşılan, üyelerce bağlı kalındığında, toplumca yerinde ve kabul edilebilir olan davranışların ortaya çıkmasını sağlayan kurallar ve standartlar bütünüdür." (Haviland, 1992, s. 280). Kültürel yapı ise insan gruplarınca paylaşılan davranış örüntüleri olarak tanımlanabilir. Yapılan araştırmalar, aynı ulusta yaşayan bireylerin çoğunlukla benzer davranış örüntüleri sergilediğini göstermiştir (Triandis, 1998). Örneğin, bazı toplumlarda bireyler daha bireysel özelliklerini ön plana çıkararak diğerlerinden farklılaşmayı tercih ederken, bazı toplumlarda ise bireyler bir gruba ait olmayı ve bu gruba uyum içinde yaşamayı önemseyebilirler (Hofstede, 1980). Buradan hareketle, bireyin içinde yetiştiği toplum, o bireyin edineceği davranış örüntülerini, dolayısıyla alta yatan motivasyon faktörlerini etkileyecektir (Markus ve Kitayama, 1991). İhtiyaç kuramları söz konusu olduğunda denebilir ki, farklı kültürler farklı ihtiyaçların edinilmesine yol açabilir. Bilişsel kuramlar göz önüne alındığında ise, kültürel eğilimlere göre bireylerin nasıl düşünecekleri ve ne tür sosyal karşılaştırmalar yapacakları değişebilir.

Sonuç olarak, birey içine doğduğu kültürün özelliklerini alır ve bu onun motivasyon kaynaklarını etkileyebilir (Demirutku, 2000).

Kaynaklar

- Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. L. Berkowitz (Ed.), *In Advances in experimental social psychology, Vol. 2*, (pp. 267-299). NY: Academic Press.
- Demirutku, K. (2000). *Influence of motivational profile on organizational commitment and job satisfaction: A cultural exploration*. ODTÜ, Ankara: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Haviland, W. A. (1992). *Anthropology* (6. baskı). NY: McGraw-Hill.
- Heckhausen, H. (1967). *The anatomy of achievement motivation*. NY: Academic Press.
- Hofstede, G. (Summer, 1980). Motivation, leadership and organization: Do American theories apply abroad? *Organizational Dynamics*, 42-63.
- Kanfer, R. (1990). Motivation theory and industrial and organizational psychology. In M. D. Dunnette & L. M. Hough (Eds.), *Handbook of industrial and organizational psychology, Vol 1* (2nd ed.) (pp. 75-170). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Maslow, A. (1975). A theory of human motivation. In F. M. Levine (Ed.), *Theoretical readings in motivation: Perspectives on human behavior* (pp. 358-379). Chicago: Rand McNally.

Motivasyon ve Kltr 7

Markus, H. R. ve Kitayama, S. (1991). Culture and the self:

Implications for cognition, emotion, and motivation.

Psychological Review, 98 (2), 224-253.

Murray, H. A. (1955). Types of human needs. In D. C. McClelland (Ed.),

Studies in motivation (pp. 63-70). NY: Appleton-Century-Crofts.

Steers, R. M. ve Porter, L. W. (Eds.). (1987). *Motivation and work*

behavior (4th ed.). NY: McGraw-Hill.

Triandis, H. C. (1998). *Culture and social behavior*. NY: McGraw-Hill.

Akademik Aşırımacılık (Plagiarism) ve Doğru Kaynak Gösterim Şekilleri

Ciddi bir akademik suç olan aşırımacılık, başka bir yazarın cümlelerini tırnak içinde veya kaynak göstermeksizin aynen almak olarak tanımlanabilir. Başkasına ait düşünceler öznel cümlelerle ifade edilse bile yeterli ve doğru kaynak gösterilmemişse bu durum da aşırımacılık olarak kabul edilir. Başka bir deyişle, bir yazarın cümleleri makalede/ödevde hiç değiştirilmeden kullanılmaktaysa; bu cümleler tırnak içinde ve italik olarak kullanılmalı, metnin sonunda kaynağın künyesi belirtilmelidir. Yazarın cümlelerinin aynen alınmadığı, ancak düşüncelerinin öznel ifadelerle kullanıldığı durumlarda yine kaynak göstermek gerekmektedir. Aksi takdirde, öznel cümleler kullanılsa bile bu aşırımacılık olarak nitelenmektedir (Köklü, 2002).

Aşırımacılık maddeleri özetle aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- İnternet üzerindeki kaynaklardan bir metnin kopyalanması ve yapıştirılması
- Herhangi bir internet sitesinden bir metnin kopyalanması
- İnternet sitelerinden hazır ödevlerin alınması
- Kitap, dergi, ansiklopedi gibi yazılı materyallerden bir metnin kopyalanması
- Yukarıda sözü edilen kaynaklardan bir metnin basitçe değiştirilerek alınması (seçilmiş bazı kavramlar dizini veya sözcükler yerleştirilmesi ile orijinal bir çalışma gibi gösterilmesi)
- Kaynak gösterilmeden veya izin alınmadan fotoğraf ve/veya video kullanılması
- Bir başka öğrencinin çalışmasının izin alınmadan kullanılması ve kendisine ait olduğunun iddia edilmesi
- Ticari kaynaklardan (araştırma servisi veya ödev hazırlayan kuruluşlar gibi) elde edilen bir çalışmanın satın alınması
- Yapılan bir çalışmanın izin alınmadan başka bir amaç ya da başka bir ders için kullanılması (Köklü, 2002, s. 94)
- Bir dilden diğerine tercüme etme, kişinin kendi kelimeleri değildir. Tercüme; alıntı yapma, özetleme ve açıklama için oluşturulan prensipler dahilindedir.

Aşırmacılık Örnekleri

Orijinal Metin:

“Bilimsel yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesi birçok disiplinde üzerinde daha çok durulan bir konu haline gelmiştir. Bu eğilimin profesyonel açıdan çok önemli olan yayın yapma ve yazarlık haklarının korunması ile olan ilişkisi açıktır. Ancak bu eğilimin görece yeni ve bariz bir nedeni olduğu da söylenebilir.” (Değirmencioğlu ve Demirutku, 1999, s. 111).”

Aşırlmış hali - 1:

Bilindiği gibi bilimsel yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesi birçok disiplinde üzerinde daha çok durulan bir konu haline gelmiştir. Bu eğilimin profesyonel açıdan çok önemli olan yayın yapma ve yazarlık haklarının korunması ile olan ilişkisi açıktır. Ancak bu eğilimin görece yeni ve bariz bir nedeni olduğu da söylenebilir.

Aşırlmış hali - 2:

Yazarlık haklarının ve sırasının belirlenmesi, birçok bilimsel disiplinin için üzerinde çok durulan bir konu haline gelmiştir. Söz konusu eğilimin yayın yapma ve yazarlık haklarının korunması ile ilişkisi gayet açıktır. Diğer yandan bu eğilimin oldukça açık ve yeni bir nedeni olduğunu söylemek mümkündür.

Kabul edilebilir hali - 1:

Bilimsel çalışmalarda yazarların haklarının korunması ve yazarlık sıralamasının belirlenmesi, birçok disiplinin üzerinde durduğu bir konudur. Oldukça yeni olduğu söylenebilecek bu eğilimin yazar haklarının korunması ile ilişkisi açıktır ve bariz bir nedeni olduğu da söylenebilir (Değirmencioğlu ve Demirutku, 1999).

Kabul edilebilir hali - 2:

Değirmencioğlu ve Demirutku’ya (1999) göre “bilimsel yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesi birçok disiplinde üzerinde daha çok durulan bir konu” (s. 111) olmaya başlamıştır. Bu durumun profesyonelliğin önemli bir parçası olan yayın yapma ve yazarların haklarının korunması ile ilgisi açıktır.

Dikkat edilirse aşırı macılık örneklerinde yazarlara ve yayına ait tanımlayıcı bilgiler verilmemiştir. Bir ödev ya da araştırma raporunda orijinal metindeki bilgi veya düşüncenin kaynak belirtilmeden kullanılması durumunda okuyucu, bu bilgilerin yazarın kendisine (bir başka deyişle ödev ya da raporu yazan kişiye) ait olduğunu düşünecektir. Sonuç olarak ödevin ya da raporun yazarı, başkasının bilgilerini kendi bilgileriymiş gibi göstermiş ve aşırı macılık yaparak suç işlemiş olacaktır.

Aşırı macılık etik bir ihlaldir ve öncelikle yazarların özdenetimine bırakılmıştır. Ancak farklı kurumlar, belirledikleri takdirde aşırı macılığa farklı yaptırımlar uygulayabilmektedirler. Aşırı macılık nedeniyle geçmişte akademik dereceleri ya da çalışma izinleri iptal edilen bilimciler olduğu bilinmektedir. Birçok üniversitede, öğrencilerin, ödevlerinde veya projelerinde aşırı macılık belirlenmesi durumunda da disiplin soruşturması açılmaktadır.

Aşırı macılık hakkında ayrıntılı bilgi için:

Köklü, N. (2002). Türkiye’de psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarında etik ilkeler, tartışma VIII. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 93-99.

Metin İçinde Kaynak Gösterme

Gerekli ve mümkün olan her yerde fikirlerinizi yapılmış araştırmalara atıfta bulunarak destekleyin.

Örnek:

- Kağıtçıbaşı ve Berry (1989) bireycilik ve toplulukçuluk eğilimlerini
- Davranışçı ekolün bazı öğrenme kuramları (örn., Hull, 1952) ...
.....

Örnekler

Tek yazar, tek çalışma (soyadı-tarih)

- Kanfer (1990), motivasyonu şöyle tanımlıyor
- Motivasyon, bireyin alternatif davranış biçimlerinden birini seçmesinde etkili olan süreçler olarak tanımlanabilir (Kanfer, 1990).

İki Yazar, tek çalışma

- Yakın geçmişte yapılan bir araştırmada (Kozan ve Ergin, 1998).

4 ve 5 yazar

Yazar adlarını, özgün yayındaki sırayla verin. İkinci kez aynı yayına atıfta bulunacağınız zaman ilk yazarın adından sonra "ve diğer." (ve diğerleri) ya da "ve ark." (ve arkadaşları) kısaltmalarını kullanın.

- (Oishi, Diener, Lucas ve Suh, 1999)
- Oishi ve diğer. (1999) veya (Oishi ve diğer., 1999).

İngilizce raporlarda ya da İngilizce özetle "ve" bağlacı yerine "&" işareti kullanılır.

6 ve üstü yazar

Sadece ilk yazarın adını "ve diğer." ya da "ve ark." ile kullanın.

- Triandis ve diğer. (1987) veya (Triandis ve diğer., 1987).

Eğer birden fazla çok yazarlı yayın aynı ilk isim ile kısaltılıyorsa ve/veya aynı yılda yayınlanmışsa, ikisini ayrıştıracak kadar ilk n yazarın adını "ve diğer." ya da "ve ark." ile kullanın.

- Kosslyn, Koenig, Barrett, Cave ve Gabrieli (1992) ve Kosslyn, Koenig, Gabrieli, Tang ve Daly (1992) ise
- Kosslyn, Koenig, Barrett ve diğer. (1992)
- Kosslyn, Koenig, Gabrieli ve diğer. (1992).

Çok yazarlı yayınlar kaynakçada bütün yazarların adları ile, "ve diğer." kalıbı kullanılmaksızın verilir.

Kurumların veya grupların yazar olduğu yayın

İlk defa atıfta bulunulduğunda kurumun/grubun tam adını ve arkasından kısaltmasını verin. Sonraki kullanımlarda sadece kısaltma ve tarih kullanın.

- (Türk Psikologlar Derneği [TPD], 1997).
- (TPD, 1997).

Yazarsız yayın

Resmi yayınlara ve yazarı olmayan kaynaklara “Anonim” olarak atıfta bulunun.

- (Anonim, 1976).

Soyadı aynı, ilk adları farklı yazarlar

Aynı soyadına sahip ilk yazarların adlarının başharflerini de yıl ile birlikte verin.

- R. D. Luce’un (1959) ve P. A. Luce’un (1986) araştırmalarında...
- J. M. Goldberg ve Neff (1961) ve M. E. Goldberg ve Smith (1972)

Aynı yazar, birden fazla yayın

- Farklı yıllar (Smith & Ben, 1991, 1993).
 - Aynı yıl (Smith & Ben, 1991a, 1991b).
- Birden fazla yayın, yazar soyadına göre alfabetik sırada verilir.
- (Çırakoğlu, 1997; Demirutku, 1996; Kökdemir, 1999).

Tarihsiz çalışmalar

- (Eflatun, bt). bt = bilinmeyen tarih

Çeviri kaynak

- (Eco, U., çev., 1986). çev = çeviri

Bir çalışmanın bir bölümü

- (Kassin, 1997, s. 298). s = sayfa
- (Kassin, 1997, chap. 5). chap = chapter; böl = bölüm; vb...

Kişisel iletişim

Mektuplar, iç yazışmalar, telefon konuşmaları ve benzeri iletişimlere metin içinde atıf yapılabilir ama bunlar kaynakçaya eklenmez. İletişim kurulan kişi ya da kişilerin ad(lar)ının ilk harf(ler)i ve soyad(lar)ı mümkün olduğunca net tarih ile birlikte verilir.

- H. C. Sümer (kişisel iletişim, 10 Mart 1999).

Metin İçinde Alıntı Yapma (Quotation)

Bir raporda, gerekli görüldüğünde bir başka araştırmacının yayınından bir kısım tamamen alınabilir. Böyle bir durumda alıntı yapılan bölüm özgün kaynaktan hiç hata yapmadan aktarılmalı ve alıntının kaynağı hem metinde sayfa numarası ile birlikte, hem de kaynakçada belirtilmelidir. Bir metin bir başka kaynaktan atfı yapılmadan aynen alınırsa, bu durum aşırı macılık kapsamına girer. Bu etik kurala dikkat etmek gerekmektedir.

Örnekler:

Eğer alıntı 40 kelimedenden kısaysa çift tırnak içinde ve metinle birlikte verilmelidir. Alıntı yapılan metinde çift tırnak varsa bu tek tırnağa dönüştürülmelidir.

Bilimi çeşitli şekillerde tanımlamak mümkündür. Örneğin, Yıldırım (1991) bilimi “dünyamızda olup biten olguları ‘betimleme ve açıklama’ yoluyla anlama girişimidir” şeklinde tanımlıyor (s. 95).

Eğer alıntı yapılacak metin 40 kelimeyi geçiyorsa ayrı bir paragraf halinde, blok hizalama yapılmalıdır ve sol kenardan bir paragraf içeride verilmelidir. Eğer alıntı yapılan metinde aynı cümle içinde kelime atlanarak yazılıyorsa bu üç nokta (...) ile, eğer bazı cümleler atlanıyorsa bu dört nokta (...) ile belirtilmelidir.

Bilim, dünyamızda olup biten olguları betimleme ve açıklama yoluyla anlama girişimidir. Olguları betimleme, onları saptama, sınıflama ve dile getirme gibi işlemleri kapsar. ... Bilimin açıklama yönüne gelince bu konu bizi çok daha geniş sorunlara götürecektir niteliktedir. ... [H]ipotez, doğa yasası, teori, nedensellik ve olasılık ilkeleri gibi kavramları ele almaya ihtiyaç vardır (Yıldırım, 1991, s. 95).

Kaynak Gösterme

Bilimsel bir raporda araştırmacılar hatırı sayılır ölçüde diğer bilimsel yayınlardan ve araştırmacılarından alıntı yaparlar. Şu nokta akıldan çıkarılmamalıdır: Metin içinde her alıntı yapıldığında özgün kaynağa atıfta bulunulmalıdır. Metinde yapılan atıfların tümü kay-

nakçada, kaynakçada olan kaynakların tümü de metinde bulunmalıdır. Bir rapor yazarken amacınızı destekleyecek kadar kaynak göstermek yeterlidir. Daha çok kaynak daha iyi rapor demek değildir.

Metin İçinde Aktarma

Eski, orijinal kaynağa ulaşamadığınız durumlarda zaman zaman ikincil kaynakları kullanıyor olabilirsiniz. Böyle durumlarda metnin içinde bilgiyi aktardığınız (yani okuduğunuz) kaynağı mutlaka belirtmeli ve kaynakçada *sadece* onu kullanmalısınız.

Örnek:

- “Die Traumdeutung (Rüyaların Yorumu)” kitabında Freud (1899), bilinçaltının önemini vurgulamıştır (akt; King, 2008).
- In his well-known book “Die Traumdeutung”, Freud (1899) stressed the importance of unconscious (cited in King, 2008).

Kaynakça:

King, L. A. (2008). *The science of psychology: An appreciative view*. Boston: McGraw Hill.

Kaynakçada Kullanılan Kaynak Belirtme Biçimleri

Metin içinde kullanılan tüm atıflar kaynakça bölümünde tam künyeleri ile verilmelidir. Bu bölümde, makale, kitap vb. yayınlara nasıl atıf yapılabileceğine dair örnekler sunulmuştur. Kaynakça hazırlanırken atıfların (çoğunlukla) yazar soyadı ve tarih sırasına göre olması gerekmektedir.

Çelik, D. (1986).

Çelik, D. ve Işık, H. (1987).

Çelik, H. (1983).

Çelik, H. (1991a). Ders anlatımında görsel

Çelik, H. (1991b). Ders çalışma becerileri

Çelik, A. L. (1990).

Çeliker, A. K (1990).

Louise, J. R. ve M’Carthy, H. L. (1967).

Louise, J. R. ve M’Carthy, H. L. (1968).

Kurum/ grup isimleri kısaltma değil açık olarak verilmelidir.

Türk Psikologlar Derneği (1997).

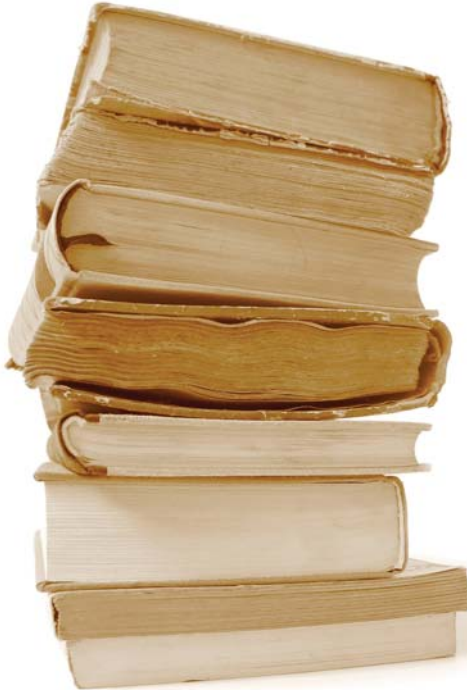
Türkiye Bilişim Derneği (1997).

Kaynakçada Kaynak Belirtme Örnekleri

Bir sonraki sayfadan itibaren, kaynakça bölümünde kaynakların nasıl belirtilmesi gerektiğine dair örnekler yer almaktadır. Bu örnekler, APA standartları temel alınarak hazırlanmıştır.

Çok Önemli Uyarı:

Yararlanılan kaynakların kaynakçada belirtilmesi raporun Türkçe ya da İngilizce olmasına göre farklılık göstermektedir. Lütfen "Kaynakça Yazımı ile İlgili Önemli Hatırlatmalar" bölümünde (1) nolu maddeye başvurunuz (s. 39).

KİTAPLAR

Tek Yazarlı Kitap	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Kazgan, G. (2000). <i>İktisadi düşünce</i> (9. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
İngilizce	Blalock, H. M. (1987). <i>Social statistics</i> (7 th ed.). NY: McGraw- Hill.
İki Yazarlı Kitap	
Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Kökdemir, D. ve Demirutku, K. (2000). <i>Akademik yazım kuralları kitapçığı</i> . Ankara: Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Yayınları.
İngilizce	Garnham, A., & Oakhill, J. (1997). <i>Thinking and reasoning</i> (4 th ed.). Oxford: Blackwell.
Üç Yazarlı Kitap	
Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Aleskerov, F., Ersel, H. ve Sabunçu, Y. (1999). <i>Seçimden koalisyonla siyasal karar alma</i> . İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
İngilizce	Mosteller, F., Rourke, R. E. K., & Thomas, G. B. (1967). <i>Probability and statistics</i> (2 nd ed.). Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.
Çeviri Kitap	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). (Çevirmenin adının baş harfi. Çevirmenin soyadı, Çev.). Basım Yeri: Yayınevi. (Orijinal çalışma basım tarihi Tarih.)

Türkçe	Yalom, I. D. (1998). <i>Kısa süreli grup terapileri: İlkeler ve teknikler</i> . (N. H. Şahin, Çev.). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1983.)
İngilizce	Demidov, V. (1986). <i>How we see what we see</i> . (A. Repeyev, Trans.). Moscow: Mir Publishers. (Original work published 1986.)

Kitaptan Bölüm

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Bölümün adı. <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı) içinde (bölümün sayfa aralığı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). Nitel araştırmanın planlanması. <i>Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri</i> (2. baskı) içinde (49-91). Ankara: Seçkin Yayınları.
İngilizce	Kuhn, T. S. (1971). The priority of paradigms. In <i>The structure of scientific revolutions</i> (3 rd ed.) (43-52). Chicago: The University of Chicago Press.

Tek Editörlü Kitap

Formül	Editörün soyadı, Editörün adının baş harfi. (Ed.). (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Karancı, A. N. (Ed.). (1997). <i>Farklılıkla yaşamak aile ve toplumun farklı gereksinimleri olan bireylerle birlikteliği</i> . Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Posner, M. I. (Ed.). (1998). <i>Foundations of cognitive science</i> (6 th ed.). Massachusetts: MIT Press.

İki Editörlü Kitap

Formül	Birinci editörün soyadı, Adının baş harfi. ve İkinci editörün soyadı, Adının baş harfi. (Ed.). (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Savaşır, I. ve Şahin, N. H. (Ed.). (1997). <i>Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölçekler</i> . Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Goldstein, W. M., & Hogarth, R. (Eds.). (1997). <i>Research on judgement and decision making</i> . Cambridge: Cambridge University Press.

Üç ya da Daha Fazla Editörlü Kitap

Formül	Birinci editörün soyadı, Adının baş harfi., İkinci editörün soyadı, Adının baş harfi. ve Üçüncü editörün soyadı, Adının baş harfi. (Ed.). (Yıl). <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Ayvaşık, B., Er, N. M., Kışlak, Ş. T. ve Erkuş, A. (Eds.). (2000). <i>Psikoloji terimleri sözlüğü</i> . Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Connolly, T., Arkes, H. R., & Hammond, K. R. (Eds.). (2000). <i>Judgement and decision making</i> . Cambridge: Cambridge University Press.

Editörlü Kitaptan Bölüm

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Bölümün adı. Editörün adının baş harfi. Editörün soyadı, (Ed.), <i>Kitabın adı</i> (Baskı sayısı) içinde (Bölümün sayfa aralığı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Sucuoğlu, B. (1997). Özürlü çocukların aileleriyle yapılan çalışmalar. A. N. Karancı, (Ed.), <i>Farklılıkla yaşamak aile ve toplumun farklı gereksinimleri olan bireylerle birlikteliği</i> içinde (35-56). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Pinker, S. (1998). Language acquisition. In M. I. Posner, (Ed.), <i>Foundations of cognitive science</i> (6 th ed.) (pp. 359-400). Massachusetts: MIT Press.

SÜRELİ YAYINLAR**Sürelî Yayınlarda Tek Yazarlı Makale**

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. <i>Sürelî Yayının Adı</i> , cilt(sürelî yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Işın, G. (2003). Savaş – barış ve Alfred Nobel. <i>Pivolkva</i> , 1(10), 9-12.
İngilizce	Coren, S. (1986). An efferent component in the visual perception of direction and extent. <i>Psychological Review</i> , 93(4), 391-411.

Sürelî Yayınlarında İki Yazarlı Makale

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. <i>Sürelî Yayının Adı, cilt</i> (sürelî yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Özkaptan, C. ve Tekinalp, O. (2003). Uzay uygulamalarında küçük uyduların yeri ve maliyet etkenleri. <i>Pivolka, 1</i> (7), 3-13.
İngilizce	Kirkman, B. L., & Rosen, B. (1999). Beyond self-management: Antecedents and consequences of team empowerment. <i>Academy of Management Journal, 42</i> , 58-74.

Sürelî Yayınlarında Üç Yazarlı Makale

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. <i>Sürelî Yayının Adı, cilt</i> (sürelî yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Ergezer, H., Dikmen, M. ve Özdemir, E. (2003). Yapay sinir ağları ve tanıma sistemleri. <i>Pivolka, 1</i> (4), 14-17.
İngilizce	Gren, S. G., Welsh, M. A., & Dehler, G. E. (2003). Advocacy, performance, and threshold influences on decisions to terminate new product development. <i>Academy of Management Journal, 46</i> (4), 419-434.

Sürelî Yayınlarında Altıdan Fazla Yazarlı Makale

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi., Dördüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi., Beşinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., Altıncı yazarın soyadı, Adının baş harfi., ve diğer. (Yıl). Makalenin adı. <i>Sürelî Yayının Adı, cilt</i> (sürelî yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Başçelik, B. E., Demirutku, K., Gültekin, D., Işık, E., Kayabaş, E., Özgün, A., ve diğer. (2002). Evrenin görünmeyen yamyamları: Karadelikler. <i>Pivolka, 1</i> (1), 6.
İngilizce	Wright, G. N., Philips, L. D., Whalley, P. C., Choo, G. T., Ng, K., Tan, I., et al. (1978). Cultural differences in probabilistic thinking. <i>Journal of Cross Cultural Psychology, 9</i> (3), 285-299.

İNTERNET KAYNAKLARI

İnternet Sitesi	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yayınlanma veya güncellenme tarihi). <i>Başlık</i> . Alınma tarihi, internet adresi.
Türkçe	İlter, H. K. (9 Şubat 2004). <i>kilter.online</i> . 11 Şubat 2004, http://www.baskent.edu.tr/~kilter .
İngilizce	Walker, J. R. (1995). <i>MLA-style citations of electronic sources</i> . Retrieved October 26, 1995, from http://www.cas.usf.edu/english/walker/mla.html .
Sürelİ İnternet Yayınından Makale	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yayınlanma Tarihi). Makalenin adı. <i>Yayının Adı</i> , <i>cilt</i> (sayı). Araştırma Tarihi, internet adresi.
Türkçe	İlbaş, Ç. (Mart, 2004). Siber dünyanın bombacıları. <i>Pivolka</i> , 3(13), 5-6. 24 Eylül 2004, http://www.elyadaldal.org/pivolka/13/siber.htm .
İngilizce	Lee, D. S., Austin, P. C., Rouleau, J. L., Liu, P. P., Naimark, D., & Tu, J. V. (November 19, 2003). Predicting mortality among patients hospitalized for heart failure. <i>The Journal of the American Medical Association</i> , 290(19), 2581-2587. Retrieved November 23, 2003, from http://jama.ama-assn.org/cgi/content/abstract/290/19/2581 .
Veri Tabanlarından Alınan Dergi Makalesi, Tek Yazar	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. <i>Derginin Adı</i> , <i>cilt</i> (sayı), sayfa aralığı. Alınma Tarihi, Veritabanının adı.
Türkçe	Bilali, R. (2010). Assessing the internal validity of image theory in the context of Turkey-U.S. relations, <i>Political Psychology</i> , 31(2), 275-303. 25 Ekim 2011, JSTOR.
İngilizce	Foster J. (2001). Education as sustainability. <i>Environmental Education Research</i> , 7, 153-165. Retrieved June 22, 2001, from ERIC database.

Veri Tabanlarından Alınan Dergi Makalesi, İki ve Daha Çok Yazar

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve Dördüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. <i>Derginin Adı, cilt, sayfa aralığı</i> . Alınma Tarihi, Veritabanının adı.
Türkçe	Kökdemir, D. ve Yeniçeri, Z. (2009). Terror management in a predominantly Muslim country: The effects of mortality salience on university identity and on preference for the development of international relations. <i>European Psychologist, 15</i> (3), 165-174. 18 Ekim 2011, APA PsycNET.
İngilizce	Borman, W. C., Hanson, M. A., Oppler, S. H., Pulakos, E. D., & White, L. A. (1993). Role of early supervisory experience in supervisor performance. <i>Journal of Applied Psychology, 78</i> , 443-449. Retrieved October 23, 2000, from PsycArticles database.

Sürelili Olmayan İnternet Yayınından Makale

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yayınlanma Tarihi). <i>Makalenin adı</i> . Araştırma Tarihi, internet adresi.
Türkçe	Kökdemir, D. (2 Kasım 2003). <i>Rüyalar ve olasılıklar</i> . 21 Kasım 2003, http://www.elyadal.org/dedektif/ruya2.htm .
İngilizce	Carlson, E. (July 17, 2003). <i>Study suggests interplay of gene, stress can predict depression</i> . Retrieved February 20, 2004, from http://www.news.wisc.edu/story.php?get=8766 .

Çevrimiçi (Online) Kitap

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). <i>Kitabın adı</i> . Alınma tarihi, internet adresi.
Türkçe	Özsoysal, F. (2002). <i>Tiyatro metinlerinde alımlama ve metin stratejileri</i> . 6 Eylül 2010, http://www.altkitap.com/kitap.asp?kitapid=16
İngilizce	Austin, J. <i>Pride and prejudice</i> . Retrieved May 10, 2002, from http://www.agoodread.com/Pride .

Çevrimiçi (Online) Gazete Makalesi	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Tam yayın tarihi). Makalenin adı. <i>Gazetenin Adı</i> . Alınma tarihi, internet adresi.
Türkçe	Batur, A. ve Yüksel, G. (14 Haziran 2000). Namus borcu ödendi. <i>Milliyet</i> . 22 Eylül 2003, http://www.milliyet.com.tr/2000/06/14/yasam/yasa.html .
İngilizce	Cohen, R. (February 6, 2004). Trivial pursuits. <i>The Washington Post</i> . Retrieved February 7, 2004, from http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A174872004Feb5.html .

Yazar ve Tarih Belirtilmeyen İnternet Belgesi	
Formül	<i>Belgenin başlığı</i> . (b.t.). Alınma Tarihi, internet adresi.
Türkçe	<i>GVU's 8th user survey</i> . (b.t.). 8 Ağustos 2000, http://www.cc.gatech.edu/usersurveys/survey1997-10/
İngilizce	<i>GVU's 8th user survey</i> . (n.d.). Retrieved August 8, 2000, from http://www.cc.gatech.edu/usersurveys/survey1997-10/

İnternet Üzerindeki Forum ya da Liste Mesajları	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Tam alınma tarihi). <i>Mesajın başlığı</i> [Mesajın numarası]. İnternet adresi'ne gönderilmiş mesaj.
Türkçe	Kökdemir, D. (2004, 1 Ağustos). <i>Kesin inanç üzerine</i> [tbd-forum 4115]. http://merkez.tbd.org.tr/listeler/tbd-forum/2004/Aug/0001.html .
İngilizce	Frook, B. D. (1999, July 23). <i>New inventions in the cyberworld of toylandia</i> [Msg 25]. Message posted to http://groups.earthlink.com/forum/messages/00025.html .

RESMİ YAYINLAR

Resmi Yayınlar	
Formül	Resmi Yayının Basılmış Olduğu Kurumun Adı. (Yıl). <i>Makalenin adı</i> (Basım seri no). Basım Yeri: Yayınevi.

Türkçe	TC Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu. (2007). <i>Stratejik plan 2007-2011</i> (Yayın no 3052). Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.
İngilizce	National Institute of Mental Health. (1990). <i>Clinical training in serious mental illness</i> (DHHS Publication No. ADM 90-1679). Washington, DC: U. S. Government Printing Office.

TEZLER

Tez	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). <i>Başlık</i> . Yayınlanmamış yüksek lisans/ doktora tezi, Üniversitenin adı.
Türkçe	İpek, C. (1999). <i>Resmi liseler ile özel liselerde örgütsel kültür ve öğretmen-öğrenci ilişkisi</i> . Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
İngilizce	Hughey, A. C. (1933). <i>The treatment of the Negro in South Carolina fiction</i> . Unpublished master's thesis, University of South Carolina.

ANSİKLOPEDİ

Ansiklopedi Maddesi	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). <i>Başlık</i> . <i>Ansiklopedinin Adı</i> içinde (cilt, sayfa aralığı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Seyidoğlu, H. (1999). Kadro. <i>Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük</i> (2. baskı) içinde. (1,304). İstanbul: Güzem Can Yayınları.
İngilizce	Bergmann, P. G. (1993). Relativity. In <i>The New Encyclopedia Britannica</i> (26, 501-508). Chicago: Encyclopedia Britannica.

GAZETE MAKALELERİ ve HABERLERİ

Yazarı Belli Gazete Makalesi ya da Haberi	
Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Tam yayın tarihi). Makalenin adı. <i>Gazetenin Adı</i> , Sayfa aralığı.
Türkçe	Türker, Y. (2 Şubat 2003). Godot'nun 50 yılı. <i>Radikal İki</i> , 3.
İngilizce	Schwartz, L. (1992, November 3). Obesity and its affects. <i>The Washington Post</i> , 1-4.
Yazarı Belli Olmayan Gazete Makalesi ya da Haberi	
Formül	Makalenin başlığı. (Tam yayın tarihi). <i>Gazetenin adı</i> , Sayfa numarası.
Türkçe	Karar seçimi etkilemez. (24 Ocak 2003). <i>Radikal</i> , 6.
İngilizce	New drug appears to sharply cut risk of death from cholesterol. (1993, July 15). <i>The New York Times</i> , 12.

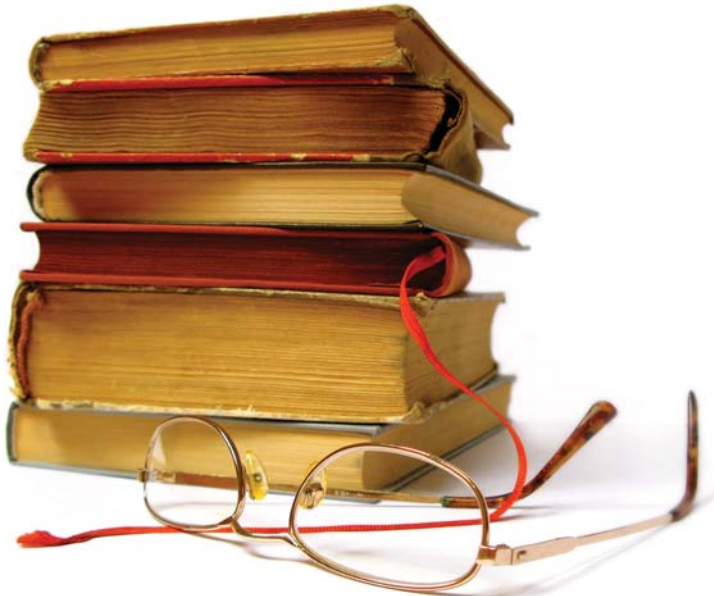
GÖRSEL ve İŞİTSEL MEDYA

Ulusal ya da Uluslararası Olarak Ulaşılabilen Film ya da Video	
Formül	Yapımcının soyadı, Yapımcının adının baş harfi. (Yapımcı), Yönetmenin soyadı, Yönetmenin adının baş harfi. (Yönetmen). (Tarih). <i>Filmin Adı</i> [Film]. Yapım yeri: Yapımcı firma.
Türkçe	Akpınar, N. (Yapımcı), Erdoğan, Y. (Yönetmen). (2004). <i>Vizontele Tuba</i> [Film]. Türkiye: BKM Film.
İngilizce	Smith, J. D. (Producer), & Smithee, A. F. (Director). (2001). <i>Really Big Disaster Movie</i> [Motion picture]. United States: Paramount Pictures.
Sınırlı Olarak Ulaşılabilen Film ya da Video	
Formül	Yapımcının soyadı, Yapımcının adının baş harfi. (Yapımcı), Yönetmenin soyadı, Yönetmenin adının baş harfi. (Yönetmen). (Tarih). <i>Filmin Adı</i> [Film]. (Yapımcı kurum, Adres).

Türkçe	Aksoy, D. (Yapımcı), (2003). <i>Başkent Tanıtım Filmi</i> [Film]. (Başkent Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampusu Eskişehir Yolu 20. Km 06530 Etimesgut/ ANKARA).
İngilizce	Harris, M. (Producer), & Turley, M. J. (Director). (2002). <i>Writing Labs: A History</i> [Motion picture]. (Available from Purdue University Pictures, 500 Oval Drive, West Lafayette, IN 47907).
Televizyon Programı	
Formül	Yapımcının soyadı, Yapımcının adının baş harfi. (Yapımcı). (Yayınlanma tarihi). <i>Programın adı</i> . [Televizyon programı]. Yayınlandığı yer: Yayın kurumu.
Türkçe	Suna, N. (Yapımcı). (7 Kasım 2003). <i>Anadolu Mücevher Sanatı</i> . [Televizyon programı]. Ankara: TRT.
İngilizce	Important, I. M. (Producer). (1990, November 1). <i>The Nightly News Hour</i> . [Television broadcast]. New York: Central Broadcasting Service.
Ses Kaydı	
Formül	Bestecinin soyadı, Bestecinin adının baş harfi. (Telif hakkı tarihi). Eserin adı [seslendirenin adı "tarafından kaydedildi" - Besteci ile eseri seslendiren farklıysa]. <i>Albümün adı</i> . [kayıt türü]. Yer: Firma ismi. (Kayıt tarihi telif hakkı tarihinden farklıysa kayıt tarihi).
Türkçe	Selçuk, M. N. (1999). <i>Aziz İstanbul, Üstad</i> [CD]. İstanbul: YKY Müzik.
İngilizce	Taupin, B. (1975). Someone saved my life tonight [Recorded by Elton John]. <i>On Captain fantastic and the brown dirt cowboy</i> [CD]. London: Big Pig Music Limited.

BROŞÜR

<i>Broşür</i>	
Formül	Kurumun adı. (Yıl). Broşürün başlığı (Baskı sayısı) [Broşür]. Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi: Yazar
Türkçe	Türk Psikologlar Derneği. (1999). Depremin psikolojik sonuçlarını hafifletme (4. baskı) [Broşür]. Türk Psikologlar Derneği Deprem Özel Çalışma Grubu: Yazar.
İngilizce	Research and Training Center on Independent Living. (1993). Guidelines for reporting and writing about people with disabilities (4 th ed.) [Brochure]. Lawrence, KS: Author.

Kaynakça Yazımı ile İlgili Önemli Hatırlatmalar

1. Hazırladığınız araştırma raporu ya da ödev Türkçe hazırlanıyorsa, kaynakçada belirtilen kaynaklar yazılırken yazarların isimleri arasında “ve” kullanılır.

Örnek:

Özkaptan, C. ve Tekinalp, O. (2003). Uzay uygulamalarında küçük uyduların yeri ve maliyet etkenleri. *Pivolka*, 1(7), 3-13.

Hazırladığınız araştırma raporu ya da ödev İngilizce hazırlanıyorsa, kaynakçada belirtilen kaynaklar yazılırken yazarların isimleri arasında “&” işareti kullanılır ve “&” işaretinden önce “,” kullanılır.

Örnek:

Garnham, A., & Oakhill, J. (1997). *Thinking and reasoning* (4th ed.). Oxford: Blackwell.

2. Kitaplara ait kaynaklar yazılırken kitabın adından sonraki parantez içinde ikinci ve daha üzerindeki baskı sayıları belirtilir. Birinci baskı için kitabın adından sonra herhangi bir baskı sayısı verilmez.

3. Makale ve kitap isimleri kaynakçada belirtilirken, yalnızca ilk sözcüğün ilk harfi büyük, diğerleri küçük yazılır. Özel isimler ve iki noktanın ardından gelen ilk sözcük bu kurala dahil değildir.

4. Kaynakçada dergi makalelerine ait kaynaklar belirtilirken, cilt numarasından sonra parantez içinde verilen dergiye ait sayı numaraları, yalnızca derginin o sayısı birinci sayfadan başlıyorsa verilir. Bazı dergiler her sayıda bir önceki sayının sayfa numarasını devam ettirmektedirler. Bu durumda kaynakçada sayı numarası belirtmeye gerek yoktur.

Sayı numaralı örnek:

Özkaptan, C. ve Tekinalp, O. (2003). Uzay uygulamalarında küçük uyduların yeri ve maliyet etkenleri. *Pivolka*, 1(7), 3-13.

Sayı numarası verilmeyen örnek:

Coren, S. (1986). An efferent component in the visual perception of direction and extent. *Psychological Review*, 93, 391-411.

5. Editörlü kitap, görsel ve işitsel medya, internet sitesi gibi bazı yapıtlar; kaynakçada belirtilirken yabancı diller ve Türkçe arasında bazı farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin; İngilizce yazılmış editörlü kitaplar kaynakçada belirtilirken kitabın adından önce “in” kullanılırken, Türkçe editörlü kitaplarda “in” yerine kitabın adı ve baskı sayısından sonra “içinde” sözcüğü kullanılmaktadır. Benzer biçimde internet sitelerinden ya da veri tabanlarından alınan İngilizce makalelerin kaynakçada belirtilmesinde “from”, “retrieved” gibi bazı sözcükler kullanılmaktadır. Bu türdeki Türkçe yapıtlar kaynakçada gösterilirken; “in” ve “retrieved” sözcükleri yerine Türkçe sözcükler kullanmaya gerek yoktur.

Örnek:

Carlson, E. (July 17, 2003). *Study suggests interplay of gene, stress can predict depression*. Retrieved February 20, 2004, from <http://www.news.wisc.edu/story.php>

Kökdemir, D. (2 Kasım 2003). *Rüyalar ve olasılıklar*. 21 Kasım 2003, <http://www.elyadal.org/dedektif/ruya2.htm>.

6. Yazar ve tarih belirtilmeyen internet belgelerinde, belgenin başlığı yazıldıktan sonra kullanılan “(b.t.)” bilinmeyen tarih anlamına gelmektedir. İngilizce makalelerde bilinmeyen tarih “(n.d.)” [no date] ile gösterilmektedir.

Ekler: Raporun kaynakçadan sonra gelen bölümlerinden biri de eklerdir. Eğer metin içinde yeni geliştirilen bir ölçekten, deney/araştırma sırasında kullanılan özel bazı materyalden söz edilmişse bunlar ekte ya da eklerde sunulabilir. Bu durumda, metin içinde:

[..... Araştırmanın ilk aşamasında, geliştirilen ölçeğin güvenilirliği ve faktör yapısı sınanmıştır. Güvenirliği düşüren ve faktör yapısına uymayan maddeler atılmış ve yerlerine yeni maddeler yazılmıştır (Bkz., EK - 1).]

şeklinde ölçeğin ya da materyalin olduğu EK’e atıf yapılmalıdır.

Tablolar ve Şekiller: Bir raporda çoğunlukla rakamsal, bazen de rakamsal olmayan birtakım veri veya bilgiler tablolar aracılığıyla iletilir. Tablolar sayesinde verilerinizi ekonomik ve düzenli bir

şekilde okuyucuya sunmanız mümkün olur. Tablolar hazırlanırken dikkat edilmesi gereken bazı başlıklar aşağıda sıralanmıştır:

- Aynı ya da benzer verileri birden fazla tabloda sunmayın.
- Bir - iki cümleyle özetlenebilecek verileri tablolaştırın.
- Bir tablo/şekil vb. kullandığınızda metin içinde bunlara atıfta bulunmayı unutmayın.

Örnek:

... Katılımcıların cinsiyetlere, okullara ve bölümlere göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir...

- Her tabloyu ayrı bir sayfada verin.
- Tablonun sıra sayısını ve adını sayfanın sol üstünde verin. Başlığın her kelimesinin ilk harfini büyük yazın ve başlığın tamamını italik yapın.

Örnek:

Tablo 1

Lise Tipine Göre Saldırganlık Ölçeğinde Elde Edilen Puanlar

Lise Tipi	Saldırganlık Puanı
Klasik Lise	75
Kolej	89
Teknik Lise	91
Diğer	71

Şekillerde de benzer bir yöntem uygulanır; tek fark yukarıdaki Tablo 1 yazısının Şekil 1 olarak değiştirilmesi ve tablo verileri yerine sayfada şeklin gösterilmesidir.

EK 1

Kütüphane Taramaları

Günümüzün ileri teknolojisi ve elbette internet sayesinde bilgiye ulaşmak tek tuşa basmakla mümkündür. Bilgi dünyanın neresinde olursa olsun, kendilerini sürekli yenileyerek bilime katkı veren kütüphaneler sayesinde edinilmektedir. Buna rağmen gün geçtikçe öğrencilerin kütüphanelere olan ziyaretlerinin azaldığına yönelik kaygılar ortaya çıkmaktadır. Lisans eğitimi sırasında kütüphaneleri hiç ziyaret etmeden mezun olmuş öğrencilerin varlığının nedeni, belki de onların kütüphanelerden nasıl yararlanılacağını bilememelerinden kaynaklanmaktadır.

Kütüphaneye gidildiğinde yapılması gereken ilk şey, aranan kaynağın türüne (sürelî yayın, kitap vb.) göre ilgili katalogların incelenmesidir. Kataloglar, modern çağa ayak uydurmuş kütüphanelerde bilgisayarlar aracılığıyla hizmet vermektedir. Bilgisayar olanağı kısıtlı olan kütüphanelerde kataloglar küçük kartonlara yazılı haldedir. Arama bilginin niteliğine göre -kaynağın ismi, yazarın ismi, künye, anahtar kelime, konu başlığı- yapılır.

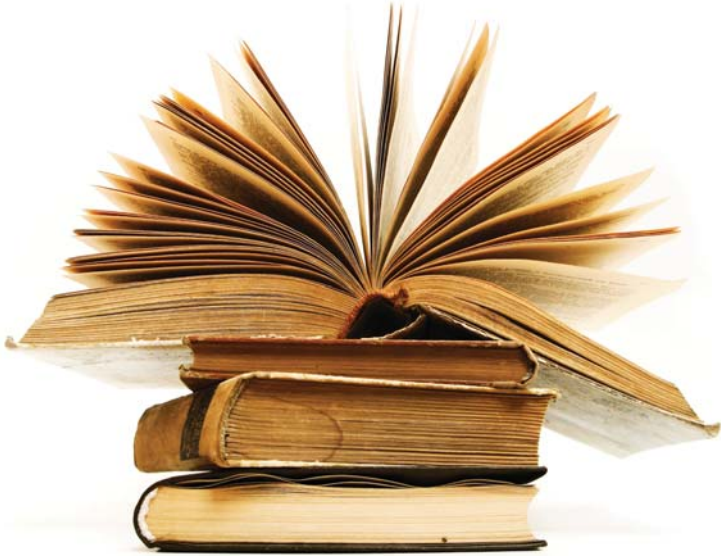
Sürelî yayınlar, kitaplar ve benzeri yayınlar için çoğu kütüphanelerde farklı kataloglar hazırlanmıştır. Ancak kimi kütüphanelerde tek anahtar kelime ile hem sürelî ve diğer yayınlar hem de kitaplar taranabilir.

Kütüphanelerde sürelî yayınlar okuyucuya ödünç verilmemektedir. Ancak fotokopi çekirme imkanları bulunmaktadır. Kimi kütüphanelerde kural olarak bir dergiden birden fazla makale fotokopisinin çektirilmesine izin verilmektedir. Bunun yanı sıra kitap ve diğer yayınlar kaynak kitabı olmadıkça okuyucuya ödünç verilmektedir. Benzer şekilde kitapların üçte birinden fazlasının fotokopi çektirilmesine izin verilmemektedir.

Kitap tarama işlemindeki ilk adım, elimizdeki veriler (kaynağın ismi, yazarın ismi, künye, anahtar kelime, konu başlığı) yardımıyla kataloglardan (ister bilgisayar ortamında, ister hazırlanmış kartlardan) ilgili kitaplara ulaşmaktır. Kütüphanelerde farklı veri tabanları kullanıldığından farklı arama programları ile karşılaşılabılır, fakat tüm programlarda temel olarak hiçbir fark yoktur. Örnek olarak;

motivasyon konusunda tarama yapmak istersek, kataloğa bu kelimeyi girip aramasını isteyeceğiz. Elbette motivasyon birçok alanla ilgili olduğundan karşımıza yüzlerce, hatta binlerce kaynak çıkacaktır. Bu durumda yapılması gereken, arandığı kelimeye 'and' (ve) bağlacıyla beraber ilgili bir kelime girilerek ulaşılmak istenen kaynaklar için verilerin sınırlandırılmasıdır. Eğer konu ile ilgili iki alternatif anahtar kelimeniz varsa o zaman 'or' (veya) bağlacını kullanabilirsiniz. "Motive or need" gibi.

Bilgisayar ortamının sağladığı olanaklardan biri de kitap künyesini ve ödünç alınabilirliğini göstermesidir. Bu konuda programlar, kullanıcıları yönlendirecek komutları program işlerken vermektedir. Bunları takip ederek istenilen bilgiye kolaylıkla ulaşılabilir. Örneğin, Başkent Üniversitesi Kütüphanesi'nde kullanılan bilgisayar programında bir kitabın mevcut olup olmadığını, kitabın kimde olduğunu görebilmek için F3 tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

Kaynakça

American Psychological Association (2001). *Publication manual of the American Psychological Association* (5. baskı). Washington, DC: APA.

Bailey, K. D. (1987). *Methods of social research* (3. baskı). NY: The Free Press.

Berg, B. L. (1998). *Qualitative research methods for the social sciences*. Boston: Allyn and Bacon.

Burns, R. B. (2000). *Introduction to research methods*. London: Sage.

Değirmenciöğlü, M. S. ve Demirutku, K. (1999). Türkiye’de psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarda etik ilkeler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 111-119.

Köklü, N. (2002). Türkiye’de psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarda etik ilkeler, tartışma VIII. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 93-99.

Levin, J. ve Fox, J. A. (2000). *Elementary statistics in social research*. Boston: Allyn and Bacon.

NOTLAR

NOTLAR

NOTLAR

NOTLAR

NOTLAR

E
L
Y
A
D
A
L

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ | PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

ELEŞTİREL - YARATICI DÜŞÜNME ve DAVRANIŞ ARAŞTIRMALARI LABORATUVARI

Bağlıca Kampusu, Eskişehir Yolu 20.km, 06810 Bağlıca - ANKARA

Tel: 0312 246 66 66 / 2031 | Faks: 0312 246 66 30

e-posta: info@elyadal.org